

בקדושת הגוף פשטה קדושה בכולה ?

דאמר רבי יוסי: והלא במוקדשין האומר רגלה של בהמה זו עולה — כולה עולה! (18)

ואפילו לרבי מאיר דאמר באופן שהקדיש

רגלה אין כולה עולה, הני מילי דאקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו כגון רגלה של בהמה, אבל הקדיש דבר שהנשמה תלויה בו, כמו בסוגיין שהקדיש את כל הבהמה, חוץ מגזותיה — פשטה קדושה בכולה, וקדשה כולה ואפילו הגזות.

אמנם ביאור הגמרא תלוי אם גיזה נחשבת חלק מהבהמה או לא, ואילו כל עוד שהגיזה עדיין על הבהמה אי אפשר להקדיש בלעדיה, אפשר לומר עליה גם פשטה, אך אילו היא דין נפרד, ואפשר להקדיש קרבן גם בלי גיזה, או גיזה בלי קרבן לא שייך בה דין פשטה. וראה תוס' בבכורות [כה. ד"ה שער] שצמר הנתלש מקרבן מותר מדאורייתא, וכבר דינו האחרונים [משנה למלך פ"א ממעילה ה"י, נודע ביהודה יו"ד קצג, משיב דבר ח"ב נחל אם כוונתם שהוא מותר בהנאה על ידי פדיה, או שקדושתו פוקעת בגזיזה [ואולי נחשב כקדשים שמתו, כי אין הצמר נותר ע"י זריקת הדם כשאר חלקי הבהמה].

ועוד הקשה [יד, יז] מסוגיין על מש"כ הרמב"ם [פ"א ממעילה ה"ג] הקדיש אבר אחד מן הבהמה וכו' הרי הדבר ספק אם אסורה כולה בגיזה ועבודה, ומשמע שדין הגיזה תלוי בבהמה, ואילו בסוגיין משמע שאף אם כל הבהמה קדושה יכול לשייר את הגיזה, ולולי דין פשטה שייך שתהיה בהמה קדושה ללא גזותיה. ומשמע שדין גיזה הוא נפרד, ולמה תאסר כולה כשמקדיש אבר אחד והשאר חולין, עיי"ש.

ולכאורה החילוק פשוט בין מקדיש חלק מהבהמה דהיינו גוף בלא גזות - שחלה קדושת הגוף על חלקה כי בידו להקדיש כולה, ולכן אילו פשטה קדושה בכולה אין צורך בפסוק למעט גיזה זו מחיוב ראשית הגז. אך אם אין בידו להקדיש את שאר הקרבן כגון שהיה שותף בבהמה אינו יכול להחיל בחלקו אלא קדושת

יש"ש [סי' א'] ור"י קורקוס [ה"ב] שלמסקנת הגמרא שיש חילוק בין קדשי מזבח שאומרים בהם "פשטה" לקדשי בדה"ב שאין בהם פשטה, הגמרא חזרת מההנחה שגיזה מכחשת, ולכן צריך את הפסוק "בחוף מגיזתה" וכן דייקו מלשון רש"י [בא"ד] והרמב"ם [שם] שלא הזכירו "חוף מכחשה". [ובאור גדול דחה כי כיון שאי אפשר לגזוז אלא כשמשייר גם כחושה מסומא משייר גם כחישה, וסוגיין סברא כמאן דפליג בב"ב קמח.].

אך מלשון רש"י [בד"ה רבא] ותוס' [ד"ה במקדיש] מבואר שגם למסקנא חידוש הפסוק נזרק רק כשאומר "חוף מגיזתה וכחשתה". והחזו"א [ליקוטים ז, א] כתב שגם דעת הרמב"ם כן, ומה שהצריך פסוק באופן שלא אמר חוף "מכחשה", הוא משום שביאר בגמרא שבאופן שאסור לגזוז אין צריך למיעוט "צאנך" ודי לכתוב "צאן". אך גם מצאנך מתמעט צאן שאסור בגיזה.

וראה בדבר אברהם [ח"א ז, ג] שביאר דברי הרמב"ם לפי דרכו [בהערה 15].

18. בספר זרע אברהם [יא, כט] הקשה על ראיית הגמרא, שהרי אילו תחסר רגלה של בהמה לא יהיה הקרבן תמים, ולכן יש בה "פשטה" אולם גיזה אינה מצרכי הקרבן ולמה יחול עליה דין פשטה, והלא אפילו אם לא היה עליה צמר כלל הקרבן כשר, ומה החילוק בינה לקדושת דמים שלא אומרים בה "פשטה" [כמבואר בתמורה יא:].